

Länsstyrelsen
Värmland

Värmländska byggnadsminnen Kvarntorps finngård

Kommun:	Torsby
Socken:	Lekvattnet
Funktion:	Kulturminne
Tillgänglighet:	Kvarntorp är öppet för besökare under sommarhalvåret. Området kan besökas på egen hand hela året.

Beskrivning

Kvarntorps finngård, eller Myllylä som gården heter på finska, ligger vid den norra änden av Kroksjön. En plats med tillgång till vattenkraft i Kvarnälven och säkerligen förr av stor betydelse för den omkringliggande bygden. I kyrkotiondelängden år 1667 nämns en Erik Myller som kan sättas i samband med den första bebyggelsen på Kvarntorp. Han byggde ett pörte och hade förutom jordbruket en skvaltkvarn som betjänade traktens finntorp. En husgrund norr om dagens manbyggnad vittnar om Kvarntorps etableringsskede.

Huvudbyggnaden som finns bevarad är troligen uppförd 1774. Detta årtal finns inhugget i den gamla rökugnen. Rökstuga byggdes med tiden ut med en svenskstuga, vilket var vanligt på finnskogen. Kvarntorp blev efterhand en av traktens större finngårdar vilket syns i bebyggelsebeståndet samt i inredning och husgeråd.

Manbyggnaden innehåller idag rökstuga, kåve och svenskstuga. Till sitt yttre är manbyggnaden präglad av en ombyggnation på 1910-talet, då tegeltak, förstukvist och en rödmålad brädfodring tillkommit. I svenskstugan märks inslag från senare tid med möbler bland annat från 1800-talet och det tidiga 1900-talet. Kåven har gjorts till ett dåtida modernt kök. Rökstugan är däremot genuin och typisk för den skogsfinska kulturen.

Grupperade väster, öster och norr om manbyggnaden finns uthus; en uthuslänga med stall och lider, en ladugård, en lillstuga, en kvarn, en bastu, en smedja, en källarbod samt några bodar med funktion som svinhus, gethus och vedbod. Dessa är av varierad ålder, de äldsta är från 1700-talet medan yngre byggnader är uppförda under 1900-talets början.

Med mängden bevarade uthusbyggnader, den autentiska rökstugan samt redskap, de äldsta från 1700-talet, möbler och husgeråd ger Kvarntorp en illustrativ bild av en mer burgen finngård. Gården har skiftat ägare flera gånger. Siste brukaren var Klara Persson (1876-1950) som gav gården den gestaltning den har än idag.

Skyddets omfattning i sammandrag

Byggnadsminnesförklaringen omfattar samtliga av gårdens byggnader, såväl exteriör som interiör liksom det till fastigheten hörande markområdet.

För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- *Finnskogens bebyggelsehistoriska arv, ett inventerings- och dokumentationsprojekt inom Torsby kommun 1999, Torsby 2000.*
- Bladh, G, *Finnskogens landskap och människor under fyra sekler*, Forskningsrapport 95:11, högskolan i Karlstad 1995.

Ändringsinformation

Datum: Kommentar:

2007-11-09   Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.